

THE FACTORS AFFECTING PROBLEMS AND SUCCESS IN WOMEN ENTREPRENEURS: A PROJECT EXAMPLES

Pınar Altınok Gürel *

* Nişantaşı Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü

E-mail: pinaraltinok01@gmail.com

Copyright © 2018 Pınar Altınok Gürel. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

Women's productive activities provide economically significant contributions to industry and industrial development. Women's entrepreneurship not only survives economically, but also positively reflects women's self and their social lives. As in many countries of the world, various projects, programs and studies are being carried out in our country to support women's entrepreneurship. Women's contribution to the country's economy as an entrepreneur may be possible by identifying the obstacles that entrepreneurial women experience and removing these obstacles. The aim of this study was to identify the problems faced by a total of 200 women entrepreneurs and factors affecting the success of women entrepreneurs to conduct a situational analysis one year after establishing a business for women financed by a local municipality as a result of the training provided by the European Union Project to women entrepreneurs, to produce proposals for solutions to problems. As a result of the survey, financial obstacles, lack of education, gender discrimination and state bureaucratic obstacles were identified as main problems. ECTING PROBLEMS AND SUCCESS IN

Keywords: Entrepreneurship, Women Entrepreneurship, Statistical Analysis

JEL-Classification: C10, L26, L53

KADIN GİRİŞİMCİLERİN SORUNLARI VE BAŞARIYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER: BİR PROJE ÖRNEĞİ

ÖZET

Kadınların üretken faaliyetleri, sanayi alanında ve endüstriyel gelişmede ekonomik olarak önemli katkılar sağlamaktadır. Kadın girişimciliğinin sadece ekonomik olarak hayatta kalmak değil, aynı zamanda kadınların kendileri ve sosyal yaşamları için olumlu yansımaları bulunmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de kadın girişimciliğini desteklemek amacıyla çeşitli proje, program ve çalışmalar yürütülmektedir. Kadınların girişimci olarak ülke ekonomisine katkı sağlamaları, girişimci kadınların yaşadıkları engellerin belirlenmesi ve bu engellerin ortadan kaldırılması ile mümkün olabilir. Bu çalışmanın amacı, yerel bir belediyenin kadın girişimlere Avrupa Birliği Projesi dahilinde verdiği eğitim sonucunda finansal olarak da girişimlerini desteklediği kadınlara yönelik olarak iş kurduktan bir yıl sonra durum analizi yapmak üzere toplam 200 kadın girişimcinin karşılaştıkları sorunların ve kadın girişimcilerin başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi

ve kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm önerilerinin üretilmesidir. Anket sonucunda finansal engeller, eğitim eksikleri, cinsiyet ayrımcılığı ve devletin bürokratik engelleri temel sorunlar olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Kadın Girişimciliği, İstatistik Analiz

1.GİRİŞ

En yaygın biçimde gerekli riskleri alarak yenilik yapmaya çalışan kişi olarak tanımlanan girişimcinin ekonomideki rolü ilk kez 1700’lü yıllarda, ekonomik teorinin babası sayılan Cantillon tarafından incelenmiştir. Girişimcinin ve girişimcilerin ekonomik büyüme, istihdam, inovasyon ve üretkenliğin itici gücü olduğu tartışmalarının kökeni bu kadar eskiye dayanmakla birlikte, politika alanında güncel bir konu haline gelmesi 1990’lı yıllara rastlamaktadır. 2000’li yıllar ise, politika yapımcıların ve uluslararası kuruluşların girişimcilere çeşitli destekler sunarak ve girişimciliğin önündeki engelleri ortadan kaldırmaya çalışarak girişimciliği geliştirme çabalarını yoğunlaştırdığı yıllardır (Mboko ve Smith-Hunter, 2009).

Girişimcilik, günümüzün en popüler konularından birisi olarak çok çeşitli kesimlerden ilgi görmektedir. Bireylerin kariyer planlamalarını yaparken girişimciliği bir seçenek olarak gündemlerine alabilmeleri artık büyük ölçüde kolaylaşmış ve buna paralel olarak da girişimciliğe olan bu yönelişin hızını arttırıcı özelliklere sahip yepyeni bir ekonomik yapı ortaya çıkmıştır (Zhao, 2005). Bireylerin girişimciliğe yönelmelerinde kendini istihdam etme, temel ihtiyaçlarını karşılama güdüsü ve çaresizlik etkili olabildiği kadar ortaya çıkan fırsatları değerlendirme, kendini gerçekleştirme ve hayat kalitesini yükseltme gibi güdüler de etkili olabilmektedir. Bireylerin kişisel pratikleri ve ülkelerin sosyo-politik durumları bu yelpazedeki renklerin ağırlıklarında ve farklılaşmasında etkili olmaktadır (Anderson ve Jack, 2002).

Girişimcilik, bir toplumda işsizlik sorununa önemli bir çözüm olanağı sunduğu gibi ekonomik büyümenin de önemli unsurudur. Girişimci, ekonomideki kullanılmayan üretim kaynaklarını yenilikçi bir tarzda bir araya getirip üretimin artmasına katkıda bulunmaktadır. Girişimci, bu yönüyle toplumda fayda yaratan ekonomik aktördür. Girişimci yeni düşüncelerin yaratılması, yayılması ve uygulamasını hızlandırır, ayrıca yeni endüstrilerin doğmasına yol açar, teknolojileri kullanan sektörlerde verimliliği artırır ve hızla büyüyen sektörler yarattığı için ekonomik büyümeyi hızlandırır (Casson, 2005; Naktiyok,2004). Dolayısıyla, girişimci ekonomik faaliyetlerin düzenlenmesinde, istihdam yaratılmasında ve üretim faaliyetlerinde anahtar faktördür. Girişimciliğin ortaya çıkmasında hangi faktörlerin belirleyici olduğu konusunda henüz kesin bir karara varılmış değildir. Girişimci kişilikle ilgili en çok araştırılan özellikler; risk almak, başarıma gereksinimi ve denetim odağıdır. Girişimciliği etkileyen başlıca faktörler; eğitim, kültür, aile, sosyal çevre, rol modeller, siyasal, yasal ve idari faktörler ile mali yapı olarak sıralanabilir (Hancı, 2004; Dolgun,2003).

Bu çalışmanın amacı, yerel bir belediyenin kadın girişimlere Avrupa birliği projesi dahilinde verdiği eğitim sonucunda finansal olarak da girişimlerini desteklediği kadınlara yönelik olarak iş kurduktan bir yıl sonra durum analizi yapmak üzere kadın girişimcilerin karşılaştıkları

sorunların belirlenmesi, kadın girişimcilerin başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm önerilerinin üretilmesidir.

2. KADINLARI GİRİŞİMCİLİĞE YÖNLENDİREN FAKTÖRLER VE YAŞANILAN SORUNLAR

Kadın girişimciler; yenilikçi, kendine güvenen ve yaratıcı kadınlar olarak bireysel veya başkaları ile işbirliği içinde ekonomik bağımsızlık elde etmede yetenekli, kişisel, aile ve sosyal yaşama ayak uydurarak bir kuruluşu başlatıp, kurup ve işleterek başkaları için iş imkanları üretebilen kadınlardır. Girişimci kadınlar sadece bir işi kuran ve işleten değil aynı zamanda kendi kariyerlerini de çekip çeviren kadındır. Bu yeni kariyerleri; yenilik, yaratıcılık, risk alma, vizyon ve cesareti de kapsamaktadır. Kadın girişimciler, zeki, bağımsız ve kalabalıkta öne çıkan, hedefleri olan ve bu hedeflerine ulaşmak için karşılaştıkları zorlukları göğüsleyen, beklentilerini ve iş gayretlerini sürekli gözden geçiren ve sosyal bilinci dikkate değer ölçüde yüksek olan bireylerdir (Keskin, 2004).

Kadın girişimci; ev dışı bir mekanda, kendi adına kurduğu bir iş yerinde tek başına veya istihdam ettiği diğer kişilerle birlikte çalışan ve/veya işin sahibi olması sıfatı ile ortaklık kuran, herhangi bir mal veya servisin üretilmesiyle ilgili faaliyetleri yürüten, bu mal veya servisin dağıtım, pazarlama ve satışını yapan/yaptıran, işi ile ilgili olarak ilişkiye girilmesi gereken kişi, örgüt, kurum veya kuruluşlarla kendi adına ilişki kuran, iş sürecinin örgütlenmesi, mal ve hizmet üretiminin planlanması, iş yerinin işletilmesi, kapatılması veya geliştirilmesine kendisi karar veren ve işinden elde ettiği kazancın yatırım ve kullanım alanları üzerinde söz sahibi olan kadındır (Ecevit, 1993).

Kadınları girişimciliğe yönlendiren faktörler literatürde birçok nedene bağlanmıştır. Birinci olarak, sosyo-kültürel alt yapıdaki değişim sonucu günümüzde çok sayıda kadının çalışma hayatına girmesi ve öğretim düzeylerinin yükselmesi, ikinci olarak, orta yönetim kadrolarında bulunan kadınların çalıştıkları şirketlerde personel azaltma politikası izlemesi endişesi taşımaları ve bir gün işlerini kaybedecekleri düşüncesi ve dolayısıyla kendi kendilerinin patronu olmayı arzulamaları. Üçüncü olarak, başarılı kadın girişimcilerin sayısının artması ile örnek alabilecekleri kimselerin çoğalması ve dördüncü olarak da, birçok işletmede cam tavan olarak adlandırılan ve kadınların işletmede ancak belli bir yere kadar yükselebilecekleri düşüncesinin geçerli olması yani; iş dünyasının hala erkeklerin egemenliği altında bulunması olarak sıralanabilir (Arıkan, 2002). Ayrıca, literatürdeki diğer çalışmalarda kadınları girişimciliğe yönlendiren faktörler arasında; Lange (2009) çalışmasında bağımsızlık, Tkachev ve Kolvereid (1999) çalışmasında onay alma ihtiyacı, kendini gerçekleştirme, kendini geliştirme ihtiyacı, özerklik, Dellgran ve Andhøjer (2005) çalışmasında, finansal başarı, refah düzeyinin artırılma isteği, tanınma, rol modellerini izleme, iş ve özel yaşamı dengeleme unsurlarını da belirtmek mümkündür.

Keskin (2014) çalışmasında, kadınları girişimciliğe yönlendiren faktörleri hem pozitif hem de negatif, kişisel ve dış koşulların etkili olduğu iten ve çeken faktörler olarak sınıflamıştır. Negatif faktörler kadınları girişimciliğe iterken, pozitif faktörler kadınları girişimciliğe çekmektedir. İten faktörler; ekonomik zorunluluk, yetersiz aile geliri veya ek gelir ihtiyacı, aileden birinin ölümü veya boşanma gibi aile yapısı ve aile içi olaylar, kabul edilemez çalışma koşulları, kadın ve erkek çalışanlar arasındaki ücret farklılığı, gelir eşitsizliği, mesleki ayırım, cam tavan sendromu (kadınların üst kademe yönetim pozisyonlarına ulaşmasını engelleyici davranışsal ve örgütsel ön yargılardan kaynaklanan görünmez yapay engeller), terfideki engellemelerin neden olduğu işteki hayal kırıklığı gibi nedenlerdir. Dünyada kadınları girişimciliğe iten en önemli faktörlerden biri gelir elde etme gereksinimidir. Tüm ülkelerde kadınlar erkeklere kıyasla ekonomik yönden dezavantajlı gruptur. İşsizlik ve diğer ekonomik seçeneklerin yokluğu da kadınları girişimciliğe iten en önemli faktörlerden biridir. Kadınları girişimciliğe çeken faktörler; yaşam memnuniyetini artırma potansiyeli, bağımsızlık, başarı ve kendini gerçekleştirme ihtiyacı, kendi patronu olma ve kendi hayatını kontrol etme arzusu, pazar fırsatı, hırs, deneyim, bir faaliyet alanına duyulan ilgi, sosyal hedefler, esnek çalışma saatlerine duyulan ihtiyaç, kendisi veya ailesi için daha fazla mali bağımsızlık ve gelir elde etme arzusu, kişisel gelişim ve işten tatmin olma arzusu, kendi kaderini kontrol etme isteği gibi nedenlerdir.

Gürol (2000) tarafından yaşam aşamaları ve motivasyonlarına göre sınıflandırılmaları temel alınarak yapılan bir araştırma sonucu beş tür kadın girişimci belirlendiğini ifade etmektedir. İlk iki tür iş yaşamlarının ortalarında, yeterince tecrübe kazandıktan sonra şirketlerinden ayrılanlardır ki birinci tür “cam tavan” dan dolayı yönetim kademelerinde yukarı doğru hareketi engellendiği için girişimci olmaktadır; diğeri ise daha fazla esneklik isteğiyle güdülenmektedir. Üçüncü tür kadın girişimci kendi (genelde küçük) işletmelerini kariyer yaşamlarının basında kuran kadınlardır. Dördüncü tür kadın girişimci is yaşamının sonunda hatta bitiminde iş kuran kadındır. Beşinci tür kadın girişimci; yaşamının herhangi bir aşamasında, işsizlik korkusuyla girişimci olan kadınlardır.

ABD, İngiltere, Kanada gibi gelişmiş ülkelerde yapılan araştırmalar ve istatistikler, kadın girişimcilerin sayısının hızla arttığını, işletmelerin hep erkekler tarafından kurulması geleneğinin yıkılmaya başladığını göstermektedir. Bu hızlı artış elbette kadınların iş hayatında büyüyen atılımlarıyla ilişkilidir. Kadın girişimci sayısının en hızlı artışı gösterdiği ABD’de kadınların büyük bir kısmı, bazı sebeplerden dolayı ücret ve maaş karşılığı çalışmak yerine, serbest çalışmayı tercih etmektedirler. Teknolojik yeniliklerin iş kurma maliyetlerini azaltması, büyük işletmelere duyulan güvensizlik, motive edici ve kolaylaştırıcı gelişmeler serbest çalışmayı teşvik eden sebeplerden bazıları şöyle sıralanabilir (Liman, 1993).

Kanada’da küçük girişimlerin üçte biri kadınların elindedir. Bu ülkedeki kadın girişimcilerin dörtte üçünden fazlasının kendi işini kurmadan önce kazanılmış iş tecrübeleri vardır. Kadın girişimcilerin çoğunluğu hizmet sektöründe yoğunlaşmasına rağmen imalat sektörü kadın girişimcilerin işteki başarılarını en çok tatmin eden ve en çok gelir sağlayan sektördür. İngiltere’de 1980’den bu yana, kendi işinde çalışan kadınların sayısında, aynı durumdaki

erkeklere oranla üç kat daha yüksek bir artış görülmüştür. İngiltere’de kadın girişimcilerle ilgili yapılan araştırmalara göre, kadın girişimcilerin tecrübe ve eğitim durumları erkeklere göre önemli ölçüde farklıdır. Erkekler, iş tecrübelerine uygun olarak kendi işlerini kurmaktadır. Kadınların genellikle geleneksel kadın rolü ile bağlantılı iş tecrübelerine sahip olmaları, iş kurma aşamasındaki sektör seçimlerini etkileyerek onları, bu role uygun sektörlerde iş kurmaya yönelmektedirler. Geleneksel olmayan alanlara girdiklerinde ise, çok daha fazla risk almaktadırlar (Koç, 2005).

Japonya’da faal olan özel sektör kurumlarının %23’ü kadınlar tarafından kurulmuştur, Rusya’da ise 10 kişi ve fazlasının çalıştığı şirketlerin %65’ine kadınlar sahiptir. Almanya’da kadınlar 1990’dan bu yana kurulan şirketlerin üçte birinde girişimci olarak yer alarak, 1 milyon kişinin üzerinde ek istihdam yaratırken, Macaristan’da ise aynı dönemde kurulan iş yerlerinin % 40’ını kadınlar kurmuştur. Polonya’da kadınlar tüm işletmelerin %38’ine sahipler. Avrupa Birliği’nde yeni girişimlerin üçte biri kadınlar tarafından yaratılmaktadır (Schindehutte vd., 2003). İşyeri sahibi kadınların en büyük oranda rastlandığı yerler olarak Kanada ve ABD kaydedilirken, en düşük oran Yunanistan olarak görünmektedir. İsveç toplam girişimcinin %28’i Fransa toplam girişimcinin %25’i Norveç toplam girişimcinin %29’u Almanya toplam girişimcinin %25’i Hollanda toplam girişimcinin %20’si kadındır (Delmar, 2003). Kadın girişimcilerin işletmeyi kurma aşamasındaki sorunlarını altı temel başlık altında incelemek mümkündür. Bu sorunlar sadece kadın girişimcilerin işletmelerini kurarken değil işletmelerini yürütürken de kadın girişimcilerin karşısına çıkmaktadır.

Finansal Engeller: Kadın girişimcilerin en büyük sorunlarından bir tanesi sermaye teminidir. Kendi işini kurmak isteyen kadının önce finansmana gereksinimi olacaktır. Buna giden yolda krediden geçmektedir. Ancak ayrılan fonlar ve kadınların bu kredi kullanım olanaklarından bilgilendirme düzeyleri yeterli değildir. Kadınların kredi alamamalarının nedenlerinden en önemli olanı teminat gösterecek varlıklarının olmamasıdır. Gayrimenkullerin çoğunlukla erkek üzerine olması nedeniyle kadınlar, bankalarca istenilen en önemli teminat kaynağı olan gayrimenkul kefaletini bulmakta zorlanmaktadır. Ayrıca, kadın girişimcilerin finans kurumlarıyla ilişkiler hakkında deneyim ve bilgi eksikliği yaşaması, kadınların erkeklere göre daha düşük eğitim seviyesine sahip olmaları nedeniyle yazılı başvuru işlemlerini tamamlamakta zorlanması ve kadınların sahip olduğu işlerin çok küçük boyutlu olması bankaların bu alandaki borç verme maliyetini arttırmakta bu nedenle de kadın girişimciler sorun yaşamaktadır. Bu sorunların ortadan kalkması için sayılan ve kadının iş kurabilmesini engelleyen kredi koşullarının kolaylaştırılması gerekmektedir (Güney, 2006; Şekerler, 2006; Palaz ve Turgut, 2009).

Gerekli Eğitimden Yoksunluk: Gerekli eğitimden yoksunluk kadın girişimcilerin en çok karşılaştıkları sorunlar arasındadır. Türkiye’nin mevcut eğitim sistemi genç kadınlar arasındaki girişimcilik becerilerini geliştirecek ve güçlendirecek nitelikte değildir. Kadınlar erkeklerden daha az örgün eğitim almakta ve formel iş piyasalarında rekabet bakımından güçlüklere karşılaşmaktadırlar. Kadınlara yönelik mesleki eğitim geleneksel becerileri ve cinsiyete dayalı rolleri destekleyici niteliktedir. Kadınlar toplumun geleneksel yapısından kaynaklanan sorunların yanı sıra, bunun sonucu olarak gerek genel eğitim ve gerekse mesleki eğitim açısından da erkeklerden oldukça geri düzeydedir (Kutaniş ve Hancı, 2004; Minibaş, 2005; Chowdhury, 2009).

Bürokratik Engeller: Türkiye’de küçük bir işletme kurma ve tescil ettirmede bürokrasi çok ağır ve zaman alıcı olarak işlemektedir. Kadın girişimcilerin daha işletmeyi kurarken bu tür sorunlarla karşılaşmamaları için hükümet ve ilgili kuruluşların yardımcı olmaları, girişimci kadınlara ait yasal ve idari düzenlemeler getirilip resmi makamlarla işbirliği yapılmalıdır. Kadının statüsü ve sorunlarıyla bağlantılı olarak kadınların bilinçlendirilmesi ve kamuoyu oluşturulması için ilgili kuruluşlarla tanıtıcı ve eğitici faaliyetlerde bulunmalıdır (Şekerler, 2006; Gürol,2000).

Donanım, Araç-Gereç Temini: Kadın girişimciler işletmelerini kurarken kaliteli ve ucuz donanım, araç ve gereci temin etmede zorluklarla karşılaşmaktadır. Cinsiyetlerinden ötürü rahat pazar araştırması yapamayan kadınlar satın aldıkları araç gerecin kaliteli olduğunu anlamakta da güçlük yaşamaktadırlar. Kadınların erkeklere nazaran rahat pazar araştırması yapamaması, çeşitli iç ve dış fuarlara katılmada zorluklar yaşaması, cinsiyetlerinden ötürü farklı fiyatlarla karşılaşması kadın girişimcilerin donanım, araç-gereç temininde sorunlar yaşamasına yol açmaktadır. Bu sorunların giderilmesi için kadın girişimciler çeşitli aracı şirketlerden yardım alabilir, bağlı bulunduğu meslek odalarından da kaliteli ve ucuz araç - gereç temini için destek isteyebilir (Boden ve Nucci, 2000; Baret, 2006).

Acemilik, Yalnızlık, İşe Adapte Olamama: Kadın girişimcilerin bağımsızlık, inisiyatif kullanma, yeni fikirler ve becerileri benimseme, ev dışında çalışma konularındaki yetenek ve becerilerinin kültür ve geleneklerle sınırlandırılmış olması kadın girişimcilerin işletmelerini kurarken karşılaştıkları sorunlardan birisi olan özgüven eksikliğidir. Çevresinden destek alamayan ve kendini yalnız hisseden kadın girişimci işe adapte olamayarak başarısızlığa mahkum olmaktadır. Bunun için kadın girişimcilere gerek resmi ve sivil kuruluş toplumlarından gerekse çevreden başarı için destek gelmelidir(Orhan ve Scott, 2001;Palaz ve Turgut,2009).

Toplumun İş Kadınına Alışkın Olmaması: Kadınlar bugüne kadar ailede babasına, okulda öğretmenine, işyerinde patronuna, evlendiği zaman ise kocasına bağlı olarak yaşamını sürdürürken, kadının is yaşamında girmesiyle birlikte toplumdaki rolleri değişmiştir. Toplumun iş kadınına alışkın olmaması nedeniyle kadının kendi başına iş kurma ve yürütebilme şansının yüksek olduğu pek söylenemez. Toplumun baskısıyla, kadın-erkek cinsiyet ayrımı yapılmasıyla kadınların piyasaya açılması, pazar araştırması yapmasında zorluklarla karşılaştığı bilinen bir gerçektir. Kadının toplum içindeki rolü büyük ölçüde geleneksel kültürel değerler tarafından belirlenmeye devam etmektedir. Bu değerler aile içinde bariz şekilde cinsiyete dayalı bir işbölümü olduğunun göstergesidir. Erkeklerin ailenin mali yönden gereksinimlerini sağlaması beklenirken, kadınların evi idare etmesi ve çocukları yetiştirmesi beklenmektedir. Bu durum ise kadınların ikincil işgücü olarak görülmesine neden olmuştur (Tekin, 2005; Soysal 2010; Oyuryüz, 2013).

3. İSTATİSTİK ANALİZ

3.1.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, yerel bir belediyenin kadın girişimlere Avrupa birliği projesi kapsamında verdiği eğitim sonucunda finansal olarak da girişimlerini desteklediği kadınlara yönelik olarak iş kurduktan bir yıl sonra durum analizi yapmak üzere kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi, kadın girişimcilerin başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve kadın girişimcilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm önerilerinin üretilmesidir.

3.2. Araştırma Evreni ve Örneklemi

Araştırmaya dahil edilen kadın girişimciler, daha önce yerel bir belediyenin Avrupa Birliği Projesi çerçevesinde girişimcilik eğitimi alan, maddi destek sonucunda kendi iş yerini kuran ve girişimcilikte 1 yıl doldurmuş farklı meslek gruplarından kadın girişimcileri kapsamaktadır. Hazırlanan anketler 1 Şubat 2017 tarihinden itibaren hem elektronik posta yolu ile hem de doğrudan görüşme yoluyla kadın girişimcilere ulaştırılmıştır. 15 Mart 2017 tarihi itibarı ile toplam 215 kadın girişimciye ulaşılmış, 15 kişi anket formunu fazla sayıda soru için eksik doldurduğundan araştırmanın güvenilirliği açısından değerlendirme dışı bırakılmıştır. Toplam 200 anket ile analizler gerçekleştirilmiştir.

3.3. Anket Formunun Hazırlanması

Araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla hazırlanan anket formundaki soruların belirlenmesinde ilgili literatür ve bu konuda daha önce gerçekleştirilen çalışmalar dikkate alınmıştır. Bu çalışmalar ışığında anketin soruları oluşturulmuştur. Anket sorularının oluşturulmasında örnek alınan çalışmalar; Hancı (2004), Koç (2005), Şekerler (2006), Şahin (2006), Doğramacı (2006), Ecevit (2007), Karagöz (2009), Demircioğlu (2010), Oyuryüz (2013), Özyılmaz (2016) olarak sıralanabilir.

3.4. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Araştırmaya katılan bireylerin ölçme araçlarındaki soruları cevaplandırırken gerçek duygu ve düşüncelerini yansıttıkları kabul edilmiştir. Araştırmaya katılan denekler anketlere istekle cevap vermişlerdir. Katılımcıların anket sorularını doğru ve eksiksiz cevapladıkları kabul edilmiştir. Katılımcılar soruları cevaplarken kelimelerin gerçek manasıyla anladıkları kabul edilmiş, kavram yanılgısı olmadığı varsayılmıştır. Bilgi toplama aracı olan anket formu ön araştırmalarla geliştirilmiş, uzmanların görüşleri ışığında geçerli ve güvenilir bulunmuştur. Araştırma yöntemine uygun olarak elde edilen verileri test etmek için seçilen istatistiksel teknikler araştırmaya uygun olarak seçilmiştir. Bu konuda yapılan literatür taraması araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği açısından yeterlidir.

3.5. Bulgular ve Yorumlar

Anketin güvenilirlik testleri Cronbach Alpha (0.915) , İkiye Bölme (split) (0.916-0.908) , Paralel (0.903), Mutlak Kesin Paralel (strict) (0.911) olarak elde edilmiştir. Bazı araştırmacılar, %75' i geçmesini temel alırlar. Sezgin ve Kınay (2010) ve Sezgin (2016) çalışmasında diğer kriterlerin de %70'i geçmesi anketin iç tutarlılığının sağlandığını ve çıkarımlara güvenilebileceğini ortaya koymaktadır. Görüleceği gibi her dört testte de belirtilen ve olması istenen yüzde değerlerinin güven kriterini geçmiştir. Örneklem sonuçlarının yüksek güvenilirlik değerleri ile tutarlı ve güvenilir olduğu elde edilmiştir. Ankete yönelik kadın girişimci profiline yönelik soruların sıklık dağılım bilgileri şöyledir:

- Katılımcıların %12.5 i 18-25 yaş, %16 sı 26-30 yaş, %33.5 i 31-40 yaş, %24 ü 41-50 yaş ve %14 ü 50 ve üzeri yaş dağılımına sahiptir. Katılımcılar çoğunlukla 31-40 yaş civarında belirlenmiştir.
- Katılımcıların %24.5 i bekar , %44 ü evli, %14.5 i boşanmış, %10 u dul, %7 si nişanlıdır. Grubun ağırlıklı olarak evli bireylerden oluştuğu belirlenmiştir.

- Katılımcılar 18 yaşına kadar yetiştikleri yer olarak; %10 u köy, %45 i kasaba, %38.5 i büyükşehir, %6 sı yurt dışı biçiminde cevaplamıştır. Ağırlık olarak kasaba kökenli bireyler oldukları belirlenmiştir.
- Katılımcıların % 1 i ilköğretim, %33 ü lise, %18.5 i yüksekokul, %39.5 i üniversite, %8 i yüksek lisans eğitim seviyesindedir. Ağırlıklı olarak üniversite mezunu bireyler oldukları belirlenmiştir.
- Katılımcılar anne eğitim durumu için % 4.5 okuryazar, %45.5 ilköğretim, %43 lise, %7 üniversite olarak cevap vermişlerdir. Ağırlıklı olarak ilköğretim düzeyi belirlenmiştir.
- Katılımcılar baba eğitimi için %2 okuryazar, %44.5 ilköğretim, %43 lise, %10.5 üniversite olarak belirtmişlerdir. Ağırlıklı olarak ilköğretim düzeyi söz konusudur.
- Katılımcıların %20 si tek çocuk, %34 ü 2 çocuk, %20 si 3 çocuk, %1 i 4 çocuk, %4 ü 5 çocuk, %21 i çocuk olmadığını belirtmişlerdir. Ağırlıklı olarak 2 çocuk sahibi katılımcılar vardır.
- Ailenin aylık geliri olarak, %36 sı 1000-2000, %37 si 2001-3000, %17 si 3001-4000, %6.5 i 4001-5000, %3.5 i 5000 üzeri kazanca sahiptir. Ağırlık olarak 2001-3000 kazanç dilimi belirlenmiştir.
- Katılımcıların %37 si ev işlerinde destek almakta, %63 ü destek almamaktadır.
- Katılımcıların %30 u İngilizce bilmiyor, %73.5 i almanca bilmiyor, %81.5 i Fransızca hiç bilmiyor, %38.5 i çok az ingilice, %18 i almanca ve %12 si Fransızca biliyor. İngilizceyi %25.5 i orta derecede, Almancayı %6 sı, Fransızca'yı % 6 sı , buna karşılık %6 ingilizce de iyi, %2.5 i almanca da , %5 i Fransızcada iyidir. Farklı diller için cevaplar ise, %27 hiç bilmiyot, %52 çok az, %10 orta derece, %11 iyi derecede biçimindedir. Görüleceği üzere yabancı dil bilgisi iyi düzeyde olmayan katılımcılarla görüşülmüştür.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Kadın Girişimcilerin Girişimci Olma Nedenlerinin Önem Derecesine Göre Dağılımı

Nedenler	1	2	3	4	5
Maddi Açıdan Daha Rahat Olmak	%5,0	%12,0	%16,0	%28,0	%39,0
İdealimi Gerçekleştirmek	%2,0	%15,5	%20,0	%37,0	%25,5
Ekonomik Bağımsızlık	%4,0	%7,5	%16,5	%33,5	%38,5
Diğer İnsanlara Faydalı Olmak İçin	%4,0	%8,0	%24,0	%39,5	%24,5
Becerilerimi Değerlendirmek	%1,5	%9,0	%22,5	%38,0	%29,0
Mesleğimi Yapmak	%4,5	%10,5	%12,0	%26,5	%46,5
İş Yaşamına Atılmak	%1,5	%12,5	%15,0	%38,0	%33,0
Aile İhtiyaçlarını Karşılama	%2,5	%10,5	%21,5	%32,0	%33,5
Sosyal İlişkiler İçin	%3,0	%10,5	%19,5	%36,5	%30,5
Zamanımı Değerlendirmek İçin	%2,0	%15,5	%21,5	%38,0	%23,0
Evden Çıkmak	%9,5	%13,5	%16,0	%35,0	%26,0
Önceki İsimden Hoşnutsuzluk	%9,5	%16,0	%22,0	%32,5	%20,0
İş Bulamama	%9,0	%14,5	%20,5	%27,0	%29,0
Diğer	%11,0	%12,5	%38,0	%26,0	%12,5

“1” hiç önemli değil, “5” son derece önemli anlamındadır

Kadın girişimcilerin girişimci olma nedenlerinin önem derecesine göre dağılımına yönelik “son derece” önemli diyen katılımcılar ilk üç tercihlerinde sırasıyla en çok mesleğini yapmak, maddi açıdan rahat olmak, ekonomik bağımsızlık olarak görüş belirtmişlerdir.

Tablo 2: Kadın Girişimcilerin İşlerini Kurarken Karşılaştıkları Sorunların dağılımı

Sorunlar	1	2	3	4	5
Kiraların Yüksek Olması	% 8,5	%5,0	%12,5	%39,5	%34,5
Sermaye Temini	%1,5	%9,5	%11,0	%38,0	%40,0
Pazarda Tanınmamış Olmak	%4,5	%8,5	%13,0	%35,5	%38,5
Uygun Eleman Temini	%4,5	%10,5	%27,5	%29,0	%28,5
Bürokratik İşlemler	%2,5	%11,5	%20,5	%29,0	%36,5
Deneyimsizlik	%4,5	%11,0	%23,0	%31,5	%30,0
Uygun Yer Seçimi	%3,0	%11,5	%20,0	%26,0	%39,5
Aile İle İlgili Sorunlar	%9,0	%15,5	%23,0	%30,5	%22,0
Diğer	%7,0	%11,5	%38,0	%31,0	%12,5

“1” hiç önemli değil, “5” son derece önemli anlamındadır

Kadın girişimcilerin işlerini kurarken karşılaştıkları sorunların dağılımına yönelik “son derece” önemli diyen katılımcılar ilk üç tercihlerinde sırasıyla en çok sermaye temini, uygun yer seçimi, pazarda tanınmış olmak biçiminde belirtilmiştir.

Tablo 4: Kadın Girişimciler için Faaliyet Göstermenin Dezavantajlarının Önem Derecesine Göre Dağılımı

Faktörler	1	2	3	4	5
Aile İle İlgili Sorunlar	%8,0	%14,0	%24,0	%32,5	%21,5
İş Çevresinde Erkek Çalışanların Çoğunlukta Olması	%9,5	%16,0	%22,0	%31,5	%21,0
Toplumda Yaygın Kadın Rollerinin Yarattığı Baskı	%4,5	%17,0	%22,5	%33,5	%22,5
Toplumsal Değer Yargıları	%4,5	%18,0	%19,5	%27,5	%30,5
Pazarın Özellikleri	%1,5	%10,0	%21,5	%37,5	%29,5
Ülkede Piyasa belirsiz ve riskli	%2,5	%8,0	%23,5	%27,5	%38,5
Diğer	%9,0	%8,0	%56,5	%15,0	%11,5

“1” hiç önemli değil, “5” son derece önemli anlamındadır

Kadın girişimciler için faaliyet göstermenin dezavantajlarının önem derecesine göre dağılımına yönelik “son derece” önemli diyen katılımcılar ilk üç tercihlerinde sırasıyla ülkede piyasa belirsiz ve riskli, toplumun değer yargıları, pazarın özellikleri olarak belirtmişlerdir.

Tablo 5: Kadın Girişimcilerin Faaliyetleri Sırasında Karşılaştıkları Sorunları Önem Derecesine Göre Dağılımı

Sorunlar	1	2	3	4	5
Borç Ödemeleri	%3,0	%7,0	%23,0	%39,0	%28,0
Pazarın Durgun Oluşu	%1,5	%11,0	%21,0	%43,5	%23,0
Vergi Ödemeleri	%1,0	%9,5	%19,5	%32,0	%38,0

Aşırı Yorgunluk	%2,0	%8,5	%25,0	%35,0	%29,5
Müşteriler İle İlgili Sorunlar	%1,5	%14,0	%18,5	%35,5	%30,5
Bürokratik Engeller	%2,0	%13,5	%14,5	%35,5	%34,5
Hızla Değişen Teknolojiye Ayak Uyduramamak	%1,5	%11,0	%26,0	%33,0	%28,5
Elemanlar İle İlgili Sorunlar	%2,0	%12,0	%21,5	%39,5	%25,0
Donanım, Araç-Gereç, Mal Teslimi Vb. Konular	%2,0	%11,0	%22,5	%35,5	%29,0
Kredi Alamama	%2,5	%12,5	%23,0	%38,0	%24,0
Deneyimsizlik	%5,0	%12,0	%19,0	%36,0	%28,0
Aile İlişkileri	%7,0	%14,5	%30,5	%30,5	%17,5
Kiraların yüksek olması	%5,0	%10,0	%16,5	%30,0	%38,5
Diğer	%10,0	%16,0	%36,5	%21,0	%16,5

“1” hiç önemli değil, “5” son derece önemli anlamındadır

Kadın girişimcilerin faaliyetleri sırasında karşılaştıkları sorunları önem derecesine göre dağılımına yönelik “son derece” önemli diyen katılımcılar ilk üç tercihlerinde sırasıyla kiraların yüksek olması, vergi ödemeleri, bürokratik engeller olarak belirtilmiştir.

Tablo 6: Kadın Girişimci Olmanın Sağladığı Avantajların Önem Derecesine Göre dağılımı

Faktörler	1	2	3	4	5
Kendine güven	%2,5	%13,0	%14,5	%26,5	%43,5
Maddi özgürlük	%1,0	%8,5	%21,0	%29,5	%40,0
Başarılı olma duygusu	%2,0	%13,5	%17,0	%33,0	%34,5
Yaratıcılık	%4,5	%7,0	%18,0	%28,5	%42,0
Bağımsızlık	%1,0	%8,5	%17,5	%27,5	%45,5
Sosyal statü	%2,0	%11,0	%17,5	%37,0	%32,5
Evin bütçesine katkıda bulunma	%3,5	%9,5	%14,5	%34,5	%38,0
Yaşamdan duyulan memnuniyet	%2,5	%12,0	%15,5	%30,0	%40,0
Başkalarına istihdam olanağı sağlayabilmek	%4,0	%10,0	%21,5	%28,0	%36,5
Rahat yaşama standardına ulaşma	%1,0	%8,5	%22,0	%37,0	%31,5
Bir işle meşgul olma	%3,0	%13,5	%26,5	%32,0	%25,0
İş-ev kadını rollerini oynamadaki kolaylık	%2,5	%13,5	%20,5	%43,0	%20,5
Çok para kazanma	%2,5	%11,0	%25,5	%29,0	%32,0
Tutku ve ihtirasların gerçekleşiyor olması	%3,0	%10,5	%19,0	%37,0	%30,5

“1” hiç önemli değil, “5” son derece önemli anlamındadır

Kadın girişimci olmanın sağladığı avantajların önem derecesine göre dağılımına yönelik “son derece” önemli diyen katılımcılar ilk üç tercihlerinde sırasıyla bağımsızlık, kendine güven, yaratıcılık olarak sıralamışlardır.

Tablo 7: Kadın Girişimcilerin Sahip Olması Gereken Özellikleri Önem Derecesine göre dağılımı

Faktörler	1	2	3	4	5
Dürüstlük	%3,5	%5,0	%10,0	%34,0	%47,5
Kendine Güven, Cesaret	%1,0	%6,0	%13,0	%28,0	%52,0
İletişim Becerisi	%0,5	%9,0	%12,5	%32,5	%45,5
Çalışkanlık	%1,0	%9,0	%19,5	%30,5	%40,0

Yönetim Becerisi	%1,5	%9,5	%17,5	%31,5	%40,0
Sabır ve Hoşgörü	%2,0	%11,5	%14,5	%32,5	%39,5
Risk Üstlenebilme	%1,5	%9,0	%12,0	%29,0	%48,5
Liderlik	%3,0	%7,0	%8,5	%33,5	%48,0
Deneyim	%2,5	%8,5	%10,5	%41,0	%37,5
Hırs ve Kararlılık	%1,0	%7,5	%10,5	%32,5	%48,5
Eğitim	%2,5	%11,5	%11,5	%29,5	%45,0
Duygusal Zeka	%1,5	%7,5	%15,5	%34,5	%41,0

“1” hiç önemli değil, “5” son derece önemli anlamındadır

Kadın girişimcilerin sahip olması gereken özellikleri önem derecesine göre dağılımı “son derece önemli” diyenler ilk üç tercihlerinde sırasıyla kendine güven-cesaret, risk üstlenebilme, liderlik, hırs ve kararlılık olarak belirtilmiştir.

Tablo 8: Kadın Girişimcilerin Devletten Beklentilerinin Önem Derecesine göre dağılımı

Faktörler	1	2	3	4	5
Vergi kolaylıkları getirilmesi	%1,5	%12,5	%20,0	%27,5	%38,5
Eğitim olanaklarının sağlanması	%0,5	%10,5	%21,5	%34,0	%33,5
Bürokratik işlemlerin azaltılması	%1,0	%11,0	%22,0	%22,5	%43,5
Teknik destek sağlanması	%0,5	%10,5	%20,0	%39,0	%30,0
Kredi olanaklarının iyileştirilmesi	%3,0	%15,0	%18,5	%26,0	%37,5

“1” hiç önemli değil, “5” son derece önemli anlamındadır

Kadın girişimcilerin devletten beklentilerinin önem derecesine göre dağılımına yönelik “son derece önemli” diyenler ilk üç tercihlerinde sırasıyla bürokratik işlemlerin azaltılması, vergi kolaylıkları getirilmesi, kredi olanaklarının iyileştirilmesi olarak belirtilmiştir.

Tablo 9: Kadın girişimcilerin geleceğe yönelik planlarını önem derecesine göre dağılımı

Faktörler	1	2	3	4	5
Kaliteyi İyileştirme	%1,5	%7,5	%9,5	%43,5	%38,0
Sektörde Kalıcı Olma	%1,0	%6,0	%21,0	%36,0	%36,0
İşte Mevcut Durumu Devam Ettirme	%0,0	%11,5	%16,0	%40,5	%32,0
Karlılığı Artırma	%2,5	%9,0	%19,0	%28,5	%41,0
Ürün-Hizmet Çeşitleme	%3,0	%8,5	%18,5	%36,5	%33,5
Büyüme	%1,5	%8,0	%14,0	%31,5	%45,0
Kurumsallaşma	%0,5	%10,0	%12,0	%44,0	%33,5

“1” hiç önemli değil, “5” son derece önemli anlamındadır

Kadın girişimcilerin geleceğe yönelik planlarını önem derecesine göre dağılımına yönelik “son derece önemli” diyenler ilk üç tercihlerinde sırasıyla büyüme, karlılığı artırma ve kaliteyi iyileştirme belirtilmiştir.

4. SONUÇ

Ülkelerin, ekonomilerini dışa bağımlılıktan kurtarmalarının ve üretime dayalı olarak işleyen bir yapı kurmalarının en önemli aracı girişimciliği teşvik etmek olarak ortaya çıkmıştır. Buna ilaveten kırsal üretime dayanan bir ekonomiden, büyük işletmelere ve ölçek ekonomilerine

doğru kayan yapıya ve zaman içerisinde birçok sektörde küçük işletmelerin önemli olduğu bir yapıya dönüşüm görülmektedir. Girişimciliğin önem kazanması sadece bireysel karar alıcıların kariyer planlamaları açısından değil, aynı zamanda ekonomik gelişmeden sorumlu olan ve politika belirleme yetkisine sahip olan karar alıcılar için de geçerlidir. Girişimcilik, ekonomik gelişme ve kalkınmayı etkileyebilme gücüyle değerlendirildiğinde, çok etkin bir araçtır. Artık küçük ve orta ölçekli işletmelerle vücut bulan girişimciliğe istihdam, sosyal ve ekonomik istikrardan çok daha öte anlamlar yüklenmektedir. Bu işlevlerin yerine getirilmesi yenilikçilik ve rekabet gücü kavramlarıyla doğrudan ilgilidir.

Bu çalışmanın amacı Avrupa Birliği Projesi kapsamında yerel bir belediye tarafından eğitim verilen ve finansal olarak yardım edilen kadın girişimcilere iş kurduktan bir yıl sonra durum analizi yapmak amaçlı bir tarama modeli uygulamaktır. Anket analizi sonucunda kendi hesabına çalışmakta olan kadınların işletmeyi kurarken gereksinim duydukları bilgi ve beceriye faaliyete geçtikten sonra da gereksinim duymakta oldukları, girişimci kadınların işlerini yürütürken birçoğunun sıkıntı yaşadıklarıdır. Yasal ve kurumsal bilgi eksikliğinin yarattığı zorluklardan yakınlıkların sayısı oldukça fazladır. Bu gereksinimlere yönelik, işletmecilik ve yöneticilik eğitimi, personel temini, kalifiye eleman bulma, kendini kabul ettirme gibi başka adlar altında girişimci kadınlar için düzenlenecek eğitim programları, hem halen çalışmakta olanlara kolaylık sağlayacak, hem de bu alana yeni girecekler için teşvik edici bir etken olacaktır. Bu eğitimlere kadınlara özgüven kazandırıcı, girişimciliğin gerektirdiği nitelikleri ortaya çıkarıcı, girişimcilik yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirici programların uygulanması gerekmektedir. Kadın girişimcilerin işletmeyi yürütürken karşılaştığı bir diğer sorun ise, vergilerdir. Vergilerin yüksek oluşu kadın girişimcilerin ödemelerinde zorluklar yaratmakta hatta işyerlerinin kapatılmasına sebep olmaktadır. Vergi teşvik mevzuatının kadınları destekleyecek biçimde düzenlenmesi gerekmektedir. Kadın girişimcilerin işletmelerini yürütürken karşılaştıkları sorunları çözmek amacıyla hükümetin; kadınları destekleyici yerel ve ulusal ekonomiye katkıda bulunacak, onlara yardımcı olacak politikalar üretmesi gerekmektedir.

Ucuz ve kaliteli mal temini kadın girişimcilerin işlerini yürütürken karşılaştıkları sorunlardan birisidir. Ucuz, kaliteli mal temin etmek için kadın girişimcilerin pazar araştırması yapmaları erkek girişimcilere nazaran daha zordur. Hammaddesi ve malzemeyi satın alırken belirli pazarlar arasında fiyat araştırması yapması, kaliteli ve ucuz mal temin etmek için şehir dışı hatta ülke dışı pazarlara açılması gerekmektedir. Pazarların alt yapısı ve yönetimi, ulaşım sistemi ve sosyal hizmetler, verimliliğin ve kadın girişimcilerin artması konularında kadın girişimcilere destek vermelidir. Çeşitli finans kurumlarının kadın girişimcilere temkinli yaklaşımları yüzünden kadın girişimciler problem yaşamaktadırlar. Kadınların kredi alma konusunda Türkiye ile birlikte diğer ülkelerde de sorun yaşamaktadır. Kadın girişimci için en önemli unsur finans kaynağı bulunması ve işlerin yürütülmesi sırasında finansal okur-yazarlık vasıflarının kazanılmasıdır. Kadın girişimcilere örgün ve yaygın eğitim programları hazırlanarak, iş kurmaya yönelik girişimcilik için altyapı oluşturacak tarzda eğitim programları hız kazanmalı sayıları artmalıdır.

REFERENCES

- Anderson, A. ve Jack, S. (2002), “The Articulation of Entrepreneurial Social Capital: Content and Process”, *Entrepreneurship and Regional Development*, 14(3), 193- 210.
- Arıkan, S. (2002), *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*, Ankara: Siyasal Kitapevi.

- Barrett, M. (2006), Women's Entrepreneurship in Australia: present and their future in C. Brush, N. Carter, E. Gatewood, P. Green and M. Hart (Eds) Growth Oriented Women Entrepreneurs and their Businesses: A Global Perspective, Edward Elgar Publishing, Massachusetts, USA.
- Boden, R. ve Nucci, A. (2000), "On The Survival Prospects of Men's And Women's New Business Ventures", Journal of Business Venturing, 18(4), 347-362.
- Casson, M. (2005), "Entrepreneurship And The Theory of The Firm", Journal of Economics Behaviour & Organization, 58(1), 327-348.
- Chowdhury, M. J. A. (2009), Microcredit, Micro-Enterprises, And Self-Employment Of Women: Experience From The Grameen Bank in Bangladesh. http://www.fao-ilo.org/fileadmin/user_upload/fao_ilo/pdf/Papers/18_March/Chowdhury-final_pdf.pdf, (Erişim Tarihi: 23.04.2017).
- Dellgran, P. ve Andh  jer, S. (2005), "Privatisation As Professionalisation? Attitudes, Motives and Achievements Among Swedish Social Workers", European Journal of Social Work, 8(1), 39-62.
- Delmar, F. (2003), "Women Entrepreneurship: Assessing Data Availability and Future Needs", Workshop on Improving Statistics on SMEs and Entrepreneurship To be held at OECD Headquarters, 1-15, <http://www.oecd.org/sdd/business-stats/14723090.pdf>, (Erişim Tarihi: 14.02.2018)
- Demircioğlu, Z. (2010), Eskişehir'de Kadın Girişimciliği   zerine Sosyolojik Bir Araştırma, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Doğramacı, B. (2006), Kadınları Girişimci Olmaya Yönelten Nedenler ve Giresun   rneği, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Dolgun, U. (2003), Girişimcilik, 1.Baskı, İstanbul: Alfa Basım.
- Ecevit, Y. (1993), Kadın Girişimciliğin Yaygınlaşmasına Yönelik Bir Model   nerisi", Kadın Girişimciliğe   zendirme ve Destekleme Paneli Bildiriler ve Tartışmalar, Devlet Bakanlığı Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Eğitim Serisi, Yayın No: 74, 15-34.
- Ecevit, Y. (2007), Türkiye'de Kadın Girişimciliğine Eleştirel Bir Yaklaşım, Ankara: Uluslararası   alışma Ofisi Yayınları.
- Güney, S. (2006), "Kadın Girişimciliğe Genel Bakış", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 1(1), 25-43.

- Gürol, M. A. (2000), Türkiye’de Kadın Girişimci ve Küçük İşletmesi, Ankara: Atılım Üniversitesi Yayını.
- Hancı, A. (2004), Girişimcilikte Cinsiyet Faktörü ve Kadın Girişimciler Üzerine Bir Araştırma, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Karagöz, M. (2009), Girişimcilik Profili Araştırması: Isparta İli Örneği, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Keskin, s. (2014), “Türkiye’de Kadın Girişimcilerin Durumu”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 9(1), 71-94.
- Kutaniş, Ö. R. ve Hancı, A. (2004), “Kadın Girişimcilerin Kişisel Özgürlük Algılamaları”, 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiri Kitabı, Eskişehir.
- Koç, S. E. (2005), Kadın Girişimciler Kavramı ve Serbest Meslek Mensubu Kadın Girişimcilere İlişkin Konya İlinde Uygulamalı Bir Araştırma, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Mboko S. ve Smith-Hunter A. E. (2009), “Women Entrepreneurs in Zimbabwe: A Case Study”, The Journal of Global Business Issues, 3(1), 157-169.
- Minibaş, T. (2005), Ekonomik Kalkınma ve Kadın İstihdamı, 4. Uluslararası Kadın Yöneticiler Forumu, www.turkelminibas.net/?sayfa=makaleac&id=23 (Erişim Tarihi: 03.04.2017).
- Naktiyok, A. (2004), İç Girişimcilik, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Lange, T. (2009), “Job Satisfaction and Self-Employment: Autonomy or Personality?”, Small Business Economics, 38(2), 165–177.
- Liman, F. (1993), ABD, Kanada ve İngiltere’de Kadın Girişimciliğin Gelişimi, Kadın Girişimcilik, Haz: Necla Arat, Ankara: TES-AR Yayınları.
- Palaz, S. ve Turgut, B. (2009) “Kadın Girişimcilerin Kişisel ve İş Yaşamına İlişkin Özellikleri, Motivasyonları ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma Örneği”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, İstanbul, 4(1), 99-115.
- Schindehutte, M., Morris, M., Lord, M. ve Brennan, C. (2003), “Entrepreneurs and Motherhood: Impacts on Their Children in South Africa and The United States”, Journal of Small Business Management, 41(1), 94-107.

- Sezgin, F. H. ve Kınay, B. (2010), “A Dynamic Factor Model for Evaluation of Financial Crises in Turkey”, Bulletin De la Societe des Sciences Medicales, No: 1/10,109-117.
- Sezgin, F. H. (2016), “Bayesci Faktör Analizi ve Maslach Tükenmişlik Envanteri Uygulaması”, International Conference on Scientific Cooperation for the Future in the Social Sciences Bildiriler Kitabı, 1283-1296, Uşak.
- Soysal, A. (2010), “Kadın Girişimcilerin Özellikleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve İş Kuracak Kadınlara Öneriler: Kahramanmaraş İlinde Bir Araştırma”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(1), 71-95.
- Şahin, E. (2006), Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şekerler, H. (2006) “Kadın Girişimciler, Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri”, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Tekin, M. (2005). Hayallerin Gerçeğe Dönüşümü: Girişimcilik, 4. Baskı, Konya: Günay Yayıncılık.
- Thackev, A. ve Kolvereid, L. (1999), “Self-Employment Intentions Among Russian Students”, Entrepreneurship & Regional Development, 11(1), 269 - 280.
- Orhan, M. ve Scott, D. (2001) “Why Women Enter into Entrepreneurship: An Explanatory Model”, Women in Management Review, 16(5), 232-247.
- Oyuryüz, Z., (2013), Kadın Girişimciler ve Karşılaştıkları Sorunların Analizi: Tekirdağ İli Örneği, Basılmamış Doktora Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- Özyılmaz, A. M. (2016), Türkiye’de Kadın Girişimciliği ve Girişimci Kadınların Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Özdemir, A. A. (2010), “Potansiyel Girişimci Olan Kadınların Motivasyon Faktörleri ve Eskişehir’de Bir Araştırma,” Ege Akademik Bakış, 10(1), 95-115.
- Zhao, F. (2005), “Exploring the Synergy Between Entrepreneurship and Innovation”, International Journal of Entrepreneurial Behaviour&Research, 11(1), 25-41.